

**Odůvodnění k nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 484/2006 Sb.,
o výši časových poplatků a o výši sazeb mýtného za užívání určených pozemních komunikací, ve
znění pozdějších úprav**

A. Obecná část:

Předloženou novelou navrhuje Ministerstvo dopravy zavést konkrétní podmínky pro přiznávání slev z mýtného. To umožňuje Parlamentem ČR schválená novela zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích – viz zákon č. 196/2012 Sb.; do § 22 vkládá nový odstavec 3, který zní:

„(3) Vláda může nařízením stanovit, že se provozovateli vozidla v systému elektronického mýtného poskytne sleva na mýtném celkově uloženém za časové období stanovené nařízením vlády, pokud výše mýtného uloženého v průběhu tohoto časového období za užití zpoplatněných pozemních komunikací tímto vozidlem převyšuje částku stanovenou nařízením vlády. Výše slevy na mýtném může činit nejvýše 13 % z výše mýtného stanoveného u takového vozidla v případě, pokud by se sleva neposkytla.“

Návrh na zavedení systému slev z mýtného a tedy úprava cit. zákona vychází z dohody mezi Ministerstvem dopravy ČR a Sdružením ČESMAD BOHEMIA, vč. nastavení sazeb mýtného pro roky 2011-2014 a ekonomickým a legislativním opatřením zmírňujícím dopad zvýšení sazeb mýtného na sektor silniční dopravy. Na základě dohody došlo od září 2011 ke snížení sazeb mýtného pro autobusy na podporu veřejné hromadné dopravy. Naopak u nákladních vozidel byly zvýšeny sazby mýtného pro r. 2011 a 2012 vždy o 25 %. Zvýšení se netýká vozidel emisní třídy Euro V a vyšší, což má mj. podpořit výměnu dosud mnohdy zastaralého vozového parku. Úprava sazeb vedla ke zvýšení příjmů Státního fondu dopravní infrastruktury – viz tabulky dále. Počínaje rokem 2012 se předpokládalo poskytování slev z mýtného.

Tomu předcházela nutná úprava cit. zákona, schválená až v květnu t. r. Návrh nařízení vlády proto obsahuje rozdílné výše slev pro zbývající část r. 2012 a pro r. 2013. Systém slev musí odpovídat podmínkám směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 1999/62/ES o výběru poplatků za užívání určitých pozemních komunikací těžkými nákladními vozidly, v platném znění. Těmi jsou zejména:

- výsledná struktura poplatků je úměrná, zveřejněná a dostupná uživatelům za stejných podmínek
- slevy povedou ke skutečným úsporám administrativních nákladů
- maximální výše slevy je 13 % poplatku placeného obdobnými vozidly, které na ni nemají nárok.

Z důvodu vyšších sazeb mýtného lze letos očekávat navýšení příjmů Státního fondu dopravní infrastruktury o cca 1 mld. Kč, které by nebylo možné bez dohody o zvýšení sazeb. Návrh vylučuje diskriminaci mezi malými a velkými dopravci, protože uložené mýtné se bude pro poskytnutí slevy počítat pro každé vozidlo zvlášť. Nárok také vznikne, při splnění podmínek nařízení vlády, bez ohledu na sídlo dopravce nebo způsob platby mýtného (předem nebo následná). Tento postup písemně potvrdila i Evropská komise jako nediskriminační. Dále očekáváme, že předložením údajů, které nejsou v systému založeny, dojde k zefektivnění kontroly, zda je mýtné hrazeno v řádné výši u vozidel v systému platby předem. Technické údaje, které budou muset dopravci poskytnout ke konkrétnímu vozidlu, výrazně ztíží možnost podvodů a přispějí tak k zefektivnění systému výběru mýta. Tím dojde k úsporám administrativních nákladů, spojených s kontrolou a následným vymáháním nedoplatků. Přímou v textu zákona je obsažena maximálně povolená 13 %-ní hranice slevy.

Tabulka č. 1

Předepsané mýtné (mld. Kč) dle druhu platby									
		Tuzemsko				Zahraníční			
		post-pay		pre-pay		post-pay		pre-pay	
Rok	Celkem	mýtné	%	mýtné	%	mýtné	%	mýtné	%
2007	5,56	2,32	41,7	1,09	19,6	0,65	11,7	1,50	27,0
2008	6,13	2,66	43,4	1,03	16,8	0,78	12,7	1,66	27,1
2009	5,53	2,29	41,4	0,85	15,4	0,72	13,0	1,67	30,2
2010	6,56	2,72	41,5	1,12	17,1	0,82	12,5	1,90	28,9
2011	8,11	3,25	40,1	1,37	16,9	1,02	12,6	2,47	30,4
1.-5./2011	3,34	1,37	41,0	0,56	16,8	0,42	12,6	0,99	29,6
1.-5./2012	3,63	1,39	38,3	0,57	15,7	0,50	13,8	1,17	32,2
1.-6./2012	4,42 ^{x)}								
Celkem	32,31	14,63		6,03		4,49		10,37	

x) bližší podrobnosti na červen 2012 budou později, což se týká i tabulek č. 2-4

Tabulka č. 1 dokládá předepsané mýtné od zahájení provozu v r. 2007 (vozidla od 12 tun) resp. od r. 2010 (nad 3,5 tuny). Objem mýtného vyplývá nejen z výše sazeb, ale odráží též celkovou ekonomickou situaci v jednotlivých letech, viz vývoj mýtných transakcí v tabulce č. 2. Zřejmý je meziroční minimální rozdíl v podílech jednotlivých plátců mýtného, z nich zahraniční uživatelé tvoří minimálně 45 % a musí být též zahrnuti mezi příjemce slev - při splnění podmínek shodných i pro tuzemské uživatele.

Tabulka č. 2

Mýtné transakce (mil.) dle druhu platby									
		Tuzemsko				Zahraníční			
		post-pay		pre-pay		post-pay		pre-pay	
Rok	Celkem	transakce	%	transakce	%	transakce	%	transakce	%
2007	224,2	99,4	44,3	47,0	21,0	23,0	10,3	54,8	24,4
2008	262,0	119,8	45,7	48,2	18,4	28,6	10,9	65,4	25,0
2009	239,8	109,1	45,5	40,9	17,1	26,6	11,1	63,2	26,3
2010	319,0	140,7	44,1	66,5	20,9	31,7	9,9	80,1	25,1
2011	350,4	153,8	43,9	70,8	20,2	35,9	10,2	89,9	25,7
1.-5./2011	142,1	62,8	44,2	28,2	19,9	14,7	10,3	36,4	25,6
1.-5./2012	141,6	62,9	44,4	26,1	18,5	16,2	11,4	36,4	25,7
Celkem	1 537,0	685,7		299,5		162,0		389,9	

Transakce = průjezd vozidla jedním mýtným úsekem. Tabulka více odráží využívání mýtného systému v závislosti na vývoji ekonomické situace nejen v ČR. To je zřejmé z výsledků r. 2011 – přes zvýšení sazeb o 25 % (mimo emisní třídu EURO V) došlo i ke zvýšení dopravních výkonů. Vyplývá z ní rovněž poměrně stabilní meziroční podíl jednotlivých skupin uživatelů.

Porovnáním údajů v tabulkách č. 1 a 2 lze zjistit průměrnou hodnotu jedné mýtné transakce, viz následující tabulka:

Tabulka č. 3

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	1-5/2011	1-5/2012
Transakce (v Kč)	24,79	23,41	23,08	20,58	23,15	23,50	25,63

Zvýšení průměrné hodnoty mýtné transakce v letech 2011 resp. 1-5/2012 je vždy nižší než zvýšení sazeb. Vliv na to nemělo ani rozšíření zpoplatněných komunikací. To činilo v r. 2011 oproti r. 2010 pouze 0,8 % a pro r. 2012 necelé 4 %, přičemž mnohé úseky budou zprovozněny až v průběhu roku. Z údajů tak nepřímo vyplývá, že dopad na dopravce – přes zvýšení sazeb v r. 2011 i 2012 – nemělo zásadní dopad, zejména z důvodu rapidně se zvyšujících podílů výkonů vozidel s emisní třídou EURO V a vyšší, viz následující tabulka.

Tabulka č. 4

Dopravní výkony (mil. vozkm) dle emisních tříd EURO							
Rok	Celkem	0 - II	%	III - IV	%	V +	%
2010	1 872,8	266,1	14,2	1 606,7	85,8		
2011	2 005,2	219,3	10,9	1 118,2	55,8	667,7	33,3
1.-5.2012	763,5	58,3	7,6	367,7	48,2	337,5	44,2

Pozn.: do r. 2010 byly emisní třídy rozděleny pouze do 2 skupin (0-II, III+)

Od září 2011 byly podstatně sníženy sazby pro autobusy, výkony autobusů však činí podle dosavadních statistik cca 4 %, v případě uloženého mýtného pouze 1 %.

Návrh nařízení vlády obsahuje tyto základní předpoklady pro přiznání výše slevy z mýtného:

- konkretizuje rozsah uloženého mýtného, od kterého se odvíjí výše slevy;
- nezbytné bude doložení údajů, které nejsou v systému obsaženy a které budou mj. sloužit ke kontrole oprávněnosti nároku na slevu. V případě zbytku r. 2012 budou pro nárokovost na slevu započteny výkony již od účinnosti nařízení vlády. Údaje také budou sloužit ke kontrole správnosti podkladů, které uživatel předložil při registraci do systému a na základě kterých je mu mýtné účtováno;
- uživatel požádá elektronicky provozovatele v určeném termínu a na jednotném formuláři o přiznání slevy (spolu s číslem účtu) za každé vozidlo. Tím též odsouhlasí výši mýtného použitého pro výpočet slevy. Slevy se budou vyplácet výhradně bezhotovostní formou;
- návrh obsahuje čtyři odstupňované limitní hranice uloženého mýtného pro přiznání slevy: nižší pro zbytek r. 2012 a vyšší pro r. 2013. Důvodem většího počtu limitů je též vyšší motivace dopravců pro užívání zpoplatněných komunikací. Výše limitů vychází z matematických modelů, při splnění podmínky maximální roční výše slev do výše 350 mil. Kč a bude se týkat cca 20 tisíc dopravců.

Předpokládaný dopad navržených úprav:

Návrh je plně slučitelný s právem ES/EU, odpovídá podmínkám čl. 7i směrnice č. 1999/62/ES, ve znění směrnice č. 2006/38/ES a směrnice č. 2011/76/EU (tzv. „Euroviněta“). Nediskriminační podmínka přiznávání slev pro uživatele hradící mýtné v systému post-pay i pre-pay byla konzultována a následně písemně potvrzena Evropskou komisí. Návrh byl vypracován v souladu s ústavním pořádkem ČR a zákonem č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, v platném znění. České republice nevznikají v dané oblasti žádné mezinárodněprávní závazky.

Návrh nemá vliv na rovnost žen a mužů, národnostní menšiny nebo sociálně slabší skupiny obyvatel. Předpokládaná roční výše přiznaných slev bude činit do 350 mil. Kč a rovná se předchozí dohodě autodopraců s Ministerstvem dopravy. O tuto částku bude nižší příjem Státního fondu dopravní infrastruktury. Zavedení systému slev bude znamenat nižší finanční zatížení dopravců, kteří více využívají zpoplatněné komunikace, což může mít vliv i na nižší dopravné. Daná podmínka může vést dopravce k většímu využívání těchto komunikací a tím menšímu objíždění po silnicích nižších tříd, což je předmětem časté kritiky měst a obcí nebo jejich obyvatel. Vyšší využívání rychlostních komunikací má

těž příznivější vliv na životní prostředí. Vlastní zajištění agendy zjišťování, schvalování a proplácení slevy z mýtného zajistí přímo dosavadní provozovatel systému elektronického mýtného (Ředitelství silnic a dálnic ČR). Jednorázové náklady na zavedení systému slev se předpokládají do 50 mil. Kč (veřejná soutěž), následně je bude provozovatel zajišťovat v rámci svého rozpočtu.

Zvláštní část:

Návrh nařízení vlády obsahuje:

Název:

Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 484/2006 Sb., o výši časových poplatků a o výši sazeb mýtného za užívání určených pozemních komunikací, ve znění pozdějších úprav

Čl. I

Bod 1.: změna názvu nařízení vlády

reaguje na rozšíření jeho obsahu o přiznání slev z mýtného ve smyslu zákona 196/2012 Sb., který se novelizuje zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích

Bod 2.: předmět úpravy

změna § 1, provedená ze stejných důvodů jako ad 1.

Bod 3.: vložení nových §§ 4a a 4b

§ 4a Sleva na mýtném

odst. 1: stanoví kalendářní rok jako rozhodné období pro výpočet slevy a vymezuje rozsah mýtného, který se pro výpočet slevy použije

odst. 2: stanoví konkrétní čtyři odstupňované minimální částky mýtného a příslušné procento pro dosažení nároku na slevu vyplácené od r. 2013

§ 4b Postup při uplatnění slevy na mýtném

odst. 1: popisuje nezbytné údaje, které poskytne provozovatel vozidla v písemné formě provozovateli systému na základě jednotného formuláře. Tyto údaje nemá provozovatel systému k dispozici z evidence do systému, zejména se to týká vozidel hradících mýtné v režimu pre-pay

odst. 2: vlastní žádost o slevu (elektronicky) včetně termínu pro její podání po elektronické výzvě provozovatele systému; opět na jednotném formuláři. Tím současně žadatel potvrdí správnost výpočtu slevy a sdělí číslo bankovního účtu

odst. 3: údaje dle odst. 1 se nemusí poskytovat, nedojde-li k jejich změně

odst. 4: stanoví bezhotovostní formu platby, zaokrouhlení částky a termín pro výplatu slevy. Pro výpočet výše slevy je rozhodné datum poskytnutí údajů podle odst. 1. Důvodem pro to je skutečnost, že provozovatel systému musí předem na základě daných údajů připravit databázi vozidel, u kterých se bude průběžně načítat uložené mýtné, což představuje určitou časovou nárokovost

odst. 5: jako začátek výpočtu slev z mýtného bude považováno doručení údajů podle odst. 1

odst. 6: provozovatel systému zajistí elektronický přístup k jednotným formulářům jak pro poskytování údajů podle odst. 1, tak pro vlastní žádost o poskytnutí slevy podle odst. 2.

Čl. II

bod 1: obsahuje přechodné ustanovení umožňující přiznat slevu z mýtného i za r. 2012 od doby účinnosti nařízení vlády. Dále odstupňované čtyři minimální částky mýtného a příslušné procento, nezbytné pro nárok na slevu. Snížené limity a zvýšené procento slevy oproti § 4a nahrazují pozdější schválení zákona oproti původním předpokladům

bod 2: pro přiznání slevy za zbytek r. 2012 se neuplatní ustanovení § 4b odst. 5.

Účinnost nařízení vlády:

navrhuje se dnem vyhlášení ve Sbírce zákonů

Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace

1. Důvod předložení a cíle

1.1 Název

Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 484/2006 Sb., o výši časových poplatků a o výši sazeb mýtného za užívání určených pozemních komunikací, ve znění pozdějších úprav (dále jen „nařízení vlády“)

1.2 Definice problému

Stanovit konkrétní podmínky, za kterých mohou částí uživatelé zpoplatněných pozemních komunikací hradících mýtné získat slevu, jak to umožňuje novela zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, v platném znění (dále jen „zákon“), publikovaná pod č. 196/2012 Sb.

1.3 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

Stávající nařízení vlády stanoví (mimo výše časových poplatků pro vozidla do 3,5 t) sazby mýtného v rozdělení podle typu komunikace, doby jízdy a typu vozidla, ale žádné podmínky pro získání slevy. Ty má stanovit předložený návrh nařízení vlády.

1.4 Identifikace dotčených subjektů

Kterýkoliv z uživatelů zpoplatněných komunikací, kterému bude za určené období uloženo nebo jím doplaceno mýtné v minimální výši podle § 4a odst. 2 nebo čl. II. V rámci nediskriminace tak nárok vznikne bez ohledu na sídlo dopravce nebo způsob platby mýtného (následná nebo předem). Protože výše slevy se bude počítat pro každé vozidlo zvlášť, je tak vyloučena diskriminace z hlediska velikosti vozového parku dopravce.

1.5 Popis cílového stavu

Na základě konkrétních podmínek slevy přiznat dopravcům, kteří splní podmínky. Zavedením systému slev z mýtného se také naplní část dohody Ministerstva dopravy a Sdružení autodopraců ČESMAD BOHEMIA z listopadu 2010. Ta mj. umožnila zvýšení sazeb mýtného v r. 2011 a v r. 2012 o 25 %, avšak s výjimkou vozidel s nejvyšší emisní třídou EURO V, čímž se také podporuje obnova vozového parku.

1.6 Zhodnocení rizika

Předpokládá se vyplatit na slevách max. 350 mil. Kč – viz obecná část odůvodnění, což je však kompenzováno vyššími příjmy z důvodů zvýšených sazeb mýtného. V případě překročení této částky již za r. 2012 lze upravit limitní hranice změnou nařízení vlády pro další období. Naopak, požadované podklady od uživatelů, zejm. hradících mýtné v režimu platby předem, umožní kontrolu s údaji, které uvedli při registraci vozidla do mýtného systému. Jedná se zejm. o emisní třídu vozidla jako jednu z rozhodujících pro rozlišení sazeb.

2. Návrh variant řešení

Stávající stav bez systému slev lze považovat za nulovou variantu, novou variantou je předložený návrh nařízení vlády. S ohledem na omezené možnosti, dané maximální částkou pro výplatu slev, jakož i na základě konzultací se navrhuje pouze jedna varianta řešení.

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů

3.1 Identifikace nákladů a přínosů

Ty se týkají jednak provozovatele mýtného systému, který bude též zajišťovat práce spojené s výpočtem a proplácením slev. Tím je Ředitelství silnic a dálnic ČR, které bude zatíženo jednorázově náklady na zavedení systému slev a dále administrativními náklady v rámci svých režijních nákladů. Přínos se bude týkat dopravců, kteří při splnění podmínek nařízení vlády získají nárok na slevu z uhrazeného mýtného. Systém slev je konstruován podle výše uhrazeného mýtného, proto může vyšší využívání zpoplatněných komunikací (zejm. dálnic a rychlostních silnic) omezit jízdy po silnicích nižších tříd. To může být ve svém důsledku přínosem pro dané komunikace, většinou nestavěné pro takovou zátěž, jakož i pro dotčená města a obce.

3.2 Náklady

Týkají se pouze provozovatele mýtného systému, který mimo jednorázové náklady do 50 mil. Kč na zavedení systému slev pokryje ostatní činnost v rámci svého rozpočtu.

3.3 Přínosy

Budou se týkat dopravců, kteří splní podmínky nařízení vlády, a bude jim vyplacena celková roční částka do 350 mil. Kč. Ta však bude „uhrazena“ v rámci zvýšených příjmů z mýtného v důsledku zvýšených tarifních sazeb, které budou činit cca 1 mld. Kč. V rámci předběžných výpočtů se předpokládá, že nárok získá do 20 tis. dopravců, přičemž je v mýtném systému registrováno přes 500 tis. vozidel.

3.4 Vyhodnocení nákladů a přínosů variant

Protože se navrhuje pouze 1 varianta – nové nařízení vlády – jsou její náklady a přínosy rozvedeny v bodech 3.2 a 3.3.

4. Návrh řešení

4.1 Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Z výše uvedených bodů vyplývá pouze varianta v podobě novely nařízení vlády.

5. Implementace doporučené varianty a vynucování

Viz navržená novela nařízení vlády

6. Přezkum účinnosti regulace

Provozovatel mýtného systému bude mít k dispozici průběžně veškeré údaje jak o vývoji uhrazeného mýtného, tak následně o výši vyplacených slev za příslušný kalendářní rok. Bude tak možné reagovat legislativní úpravou nařízení vlády tak, aby byla dodržena plánovaná výše vyplacených slev z mýtného.

7. Konzultace a zdroje dat

Návrh nařízení vlády byl konzultován s provozovatelem mýtného systému (ŘSD ČR), který má k dispozici veškeré statistiky o výběru mýtného apod. Dále pak se Státním fondem dopravní infrastruktury (financování dopravního sektoru, vč. mýtného systému). Za příjemce slev byl návrh konzultován se Sdružením autodopravců ČESMAD BOHEMIA.

8. Kontakt na zpracovatele RIA

Ministerstvo dopravy, odbor Pozemních komunikací

Ing. Jan Brouček

tel. č. 225 131 233

e-mail: jan.broucek@mcdcr.cz